

31998L0030

21.7.1998

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 204/1

**SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 98/30/ES
z 22. júna 1998
o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 57 ods. 2, článku 66 a 100a,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 189b zmluvy ⁽³⁾,

(1) keďže podľa článku 7a zmluvy vnútorný trh zahŕňa oblasť bez vnútorných hraníc, v ktorej je zaistený voľný pohyb tovarov, osôb, služieb a kapitálu; keďže je dôležité prijať opatrenia pre pokračovanie v dokončení vnútorného trhu;

(2) keďže podľa článku 7c zmluvy sa musia vziať do úvahy rozdiely vo vývoji určitých ekonomík, pričom však odchýlky musia mať dočasnú povahu a musia spôsobiť najmenšie možné narušenie vo fungovaní spoločného trhu;

(3) keďže zavedenie konkurenčného trhu so zemným plynom je dôležitým prvkom dokončenia vnútorného energetického trhu;

(4) keďže smernica Rady 91/296/EHS z 31. mája 1991 o tranzite zemného plynu sieťami ⁽⁴⁾ a smernica Rady 90/377/EHS z 29. júna 1990 o postupe spoločenstva pre zlepšenie priehľadnosti cien plynu a elektrickej energie účtovaných priemyselným koncovým odberateľom ⁽⁵⁾ predstavujú prvú fázu dokončenia vnútorného trhu so zemným plynom.

(5) keďže je teraz nevyhnutné uskutočniť ďalšie opatrenia s cieľom vytvorenia vnútorného trhu so zemným plynom;

(6) keďže ustanoveniami tejto smernice by nemalo byť dotknuté plné uplatňovanie zmluvy, najmä ustanovenia týkajúce sa voľného pohybu tovaru na vnútornom trhu a pravidiel hospodárskej súťaže a nie sú dotknuté právomoci Komisie podľa zmluvy;

(7) keďže vnútorný trh so zemným plynom sa musí zavádzať postupne, aby sa umožnilo priemyslu pružne a usporiadane sa prispôsobiť svojmu novému prostrediu a aby sa vzali do úvahy rôzne štruktúry trhu v členských štátoch;

(8) keďže zavedenie vnútorného trhu so zemným plynom by malo prospieť prepojeniu a vzájomnej prevádzkyschopnosti sústav, napr. prostredníctvom vzájomne zlučiteľných vlastností plynu;

(9) keďže by sa mal stanoviť určitý počet spoločných pravidiel pre organizáciu a prevádzku odvetvia zemného plynu; keďže v súlade s princípom subsidiarity sú tieto pravidlá len všeobecnými zásadami poskytujúcimi rámec, ktorého podrobné vykonávanie by sa malo prenechať členským

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 65, 14.3.1992, s. 14 a Ú. v. ES C 123, 4.5.1994, s. 26.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 73, 15.3.1993, s. 31 a Ú. v. ES C 195, 18.7.1994, s. 82.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu zo 17. novembra 1993 (Ú. v. ES C 329, 6.12.1993, s. 182), spoločná pozícia Rady (ES) č. 17/98 z 12. februára 1998 (Ú. v. ES C 91, 26.3.1998, s. 46) a rozhodnutie Európskeho parlamentu z 30. apríla 1998 (Ú. v. ES C 152, 18.5.1998). Rozhodnutie Rady z 11. mája 1998.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 147, 12.6.1991, s. 37. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 95/49/ES (Ú. v. ES L 233, 30.9.1995, s. 86).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 185, 17.7.1990, s. 16. Smernica naposledy zmenená a doplnená aktom o prístupení z roku 1994.

- štátom, čo by každému členskému štátu umožňovalo zachovať alebo si zvoliť režim, ktorý najlepšie zodpovedá konkrétnej situácii, najmä so zreteľom na schvaľovanie zmlúv o dodávke a dohľad nad nimi;
- (10) keďže vonkajšia dodávka zemného plynu má zvláštny význam pre nákup zemného plynu v členských štátoch vo vysokej miere závislých na dovozoch plynu;
- (11) keďže vo všeobecnosti platí, že podniky v odvetví zemného plynu by mali byť schopné fungovať bez toho, že by boli diskriminované;
- (12) keďže pre niektoré členské štáty uloženie povinností služby vo verejnom záujme môže byť potrebné k zabezpečeniu bezpečnosti dodávky a ochrany odberateľa a životného prostredia, ktoré podľa ich názoru voľná hospodárska súťaž ponechaná na samú seba nemôže nevyhnutne zaručiť;
- (13) keďže dlhodobé plánovanie môže byť jedným prostriedkom na vykonávanie týchto povinností služby vo verejnom záujme, berúc do úvahy možnosť, že o prístup do sústavy sa usilujú aj tretie strany; keďže členské štáty môžu monitorovať uzavreté zmluvy typu odober alebo zaplat s cieľom aktuálnych informácií o situácii v dodávkach;
- (14) keďže článok 90 ods. 1 zmluvy zaväzuje členské štáty rešpektovať pravidlá hospodárskej súťaže s ohľadom na verejné podniky a podniky, ktorým boli poskytnuté zvláštne alebo výhradné práva;
- (15) keďže článok 90 ods. 2 zmluvy podriaďuje podniky, ktorým je zverené prevádzkovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, týmto pravidlám na základe osobitných podmienok; keďže zavedenie tejto smernice bude mať vplyv na činnosti takýchto podnikov; keďže podľa článku 3 ods. 3 členské štáty nemusia uplatňovať článok 4, najmä na svoju distribučnú infraštruktúru, aby nebola právna alebo faktická prekážka pri plnení povinností všeobecného hospodárskeho záujmu uložených plynárenským podnikom;
- (16) keďže pri ukladaní povinností služby vo verejnom záujme podnikom z odvetvia zemného plynu musia preto členské štáty rešpektovať príslušné pravidlá zmluvy tak, ako sú vykladané Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev;
- (17) keďže by sa mali stanoviť základné kritériá a postupy týkajúce sa autorizácií, ktoré členské štáty môžu udeliť na výstavbu alebo prevádzku príslušných zariadení v rámci ich národnej sústavy; keďže tieto ustanovenia by nemali ovplyvňovať príslušné pravidlá národnej legislatívy, ktoré podriaďujú výstavbu alebo prevádzku príslušných zariadení požiadavke na autorizáciu; keďže však takáto požiadavka by nemala obmedzovať hospodársku súťaž medzi podnikmi odvetvia;
- (18) keďže rozhodnutie č. 1254/96/ES Európskeho parlamentu a Rady z 5. júna 1996, ktorým sa stanovuje súbor usmerení pre transeurópske energetické siete ⁽¹⁾ prispieva k rozvoju integrovaných infraštruktúr pre odvetvie zemného plynu;
- (19) keďže technické pravidlá pre prevádzku sústav a priamych vedení musia byť transparentné a musia zaisťovať vzájomnú prevádzkyschopnosť sústav;
- (20) keďže sa musia stanoviť základné pravidlá s ohľadom na prepravné podniky, uskladňovacie podniky a podniky so skvapalneným zemným plynom, rovnako ako na distribučné a dodávateľské podniky;
- (21) keďže je nevyhnutné poskytnúť prístup príslušným orgánom k vnútornému účtovníctvu podnikov s patričným ohľadom na zachovanie dôvernosti;
- (22) keďže účtovníctvo všetkých integrovaných plynárenských podnikov by malo poskytovať vysoký stupeň transparentnosti; keďže účtovníctvo by malo byť oddelené pre rôzne činnosti, pokiaľ je toto nevyhnutné na zabránenie diskriminácie, krízových dotácií a iného skresľovania hospodárskej súťaže, berúc pri tom v príslušných prípadoch do úvahy, že preprava pre účely účtovníctva zahŕňa spätné splyňovanie; keďže oddelené účtovníctvo by sa nemalo požadovať pre právne subjekty, ako sú burzy cenných papierov alebo termínovaných obchodov, ktoré okrem tejto obchodnej činnosti neplnia žiadnu z činností plynárenského podniku; keďže integrované účtovníctvo pre ťažbu uhľovodíka a súvisiace činnosti môže tvoriť súčasť požiadavky pre účtovníctvo pre neplynárenské činnosti požadované touto smernicou; keďže príslušné informácie v článku 23 ods. 3 by mali v prípade potreby zahŕňať účtovné informácie o ťažobných plynovodoch;
- (23) keďže prístup do sústavy by mal byť otvorený v súlade s touto smernicou a mal by viesť k dostatočnej a pokiaľ

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 161, 29.6.1996, s. 147. Rozhodnutie naposledy zmenené a doplnené rozhodnutím č. 1047/97./ES (Ú. v. ES L 152, 11.6.1997, s. 12).

treba porovnateľnej úrovni otvorenia trhov v rôznych členských štátoch; keďže zároveň by otvorenie trhov nemalo vytvoriť zbytočnú nerovnováhu v konkurenčnej situácii podnikov v rôznych členských štátoch;

- (24) keďže následkom rozmanitosti štruktúr a zvláštnych vlastností sústav v členských štátoch by mali existovať rôzne postupy pre prístup do sústavy, fungujúce v súlade s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými kritériami;
- (25) keďže s cieľom dosiahnutia konkurenčného trhu so zemným plynom by sa malo prijať ustanovenie pre prístup k ťažobným plynovodným sieťam; keďže sa požaduje samostatné zaobchádzanie, čo sa týka takéhoto prístupu k ťažobným plynovodným sieťam, so zreteľom najmä na zvláštne ekonomické, technické a prevádzkové vlastnosti týkajúce sa takýchto sietí; keďže ustanovenia tejto smernice v žiadnom prípade neovplyvňujú daňové pravidlá príslušných štátov;
- (26) keďže by sa mali prijať ustanovenia týkajúce sa autorizácií na výstavbu a používanie priamych vedení;
- (27) keďže by sa mali prijať ustanovenia pre záruky a postupy pre urovnávanie sporov;
- (28) keďže by sa malo zabrániť akémukoľvek zneužitiu dominantného postavenia alebo akémukoľvek koristníckemu správaniu;
- (29) keďže niektoré členské štáty by sa pri prispôbovaní svojich sústav mohli stretnúť so zvláštnymi ťažkosťami, mali by sa prijať ustanovenia pre dočasné odchýlky;
- (30) keďže dlhodobé zmluvy typu odober alebo zaplat' sú trhovou skutočnosťou pre zabezpečenie dodávky plynu v členských štátoch; keďže by sa mali prijať najmä ustanovenia pre odchýlky od určitých ustanovení tejto smernice v prípade plynárenského podniku, ktorý je alebo by mohol byť vo vážnych ekonomických ťažkostiach kvôli svojim záväzkom vyplývajúcim zo zmlúv typu odober alebo zaplat'; keďže tieto odchýlky by nemali narušovať účel tejto smernice liberalizovať vnútorný trh so zemným plynom; keďže uzavreté alebo obnovené zmluvy typu odober alebo zaplat' by sa po nadobudnutí účinnosti tejto smernice mali uzatvárať prezieravo, aby neprekážali značnému otvoreniu trhu;

keďže takéto odchýlky by mali byť časovo a rozsahovo obmedzené a mali by sa poskytnúť transparentným spôsobom pod dohľadom Komisie;

- (31) keďže sú potrebné osobitné opatrenia pre trhy a investície v iných oblastiach, ktoré ešte nedosiahli rozvinutý stupeň; keďže odchýlky pre takéto trhy a oblasti by mali byť časovo a rozsahovo obmedzené; keďže pre účely transparentnosti a jednotnosti by Komisia mala mať významnú úlohu pri poskytovaní týchto odchýlok;
- (32) keďže táto smernica predstavuje ďalšiu fázu liberalizácie; keďže po nadobudnutí účinnosti niektoré prekážky pre obchod so zemným plynom medzi členskými štátmi napriek tomu pretrvávajú; keďže návrhy na zlepšenie fungovania vnútorného trhu so zemným plynom by sa mali podávať na základe skúseností; keďže Komisia by preto mala podávať správy o uplatňovaní tejto smernice Európskemu parlamentu a Rade,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

ROZSAH A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Táto smernica stanovuje spoločné pravidlá pre prepravu, distribúciu, dodávku a uskladňovanie zemného plynu. Stanovuje pravidlá týkajúce sa organizačného usporiadania a fungovania odvetvia zemného plynu, vrátane skvapalneného zemného plynu (LNG), prístupu na trh, prevádzky sústav a kritérií a postupov uplatňovaných na udeľovanie autorizácií na prepravu, distribúciu, dodávku a uskladňovanie zemného plynu.

Článok 2

Na účely tejto smernice:

1. „plynárenský podnik“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba vykonávajúca prinajmenšom jednu z nasledovných činností: ťažba, preprava, distribúcia, dodávka, nákup alebo uskladňovanie zemného plynu, vrátane LNG, ktorá je zodpovedná za obchodné alebo technické úlohy, a/alebo údržbu v súvislosti s týmito činnosťami, avšak nezahrňuje koncových odberateľov;

2. „ťažobná plynovodná sieť“ je plynovod alebo sieť plynovodov prevádzkovaná, a/alebo vybudovaná ako súčasť projektu na ťažbu ropy alebo plynu alebo používaná na dopravu zemného plynu z jedného alebo viacerých miest ťažby do spracovateľského závodu alebo terminálu alebo koncového pobrežného prístavného terminálu;
3. „preprava“ je doprava zemného plynu prostredníctvom vysokotlakovej plynovodnej siete inej než je ťažobná plynovodná sieť s cieľom jeho dodania odberateľom;
4. „prepravný podnik“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva činnosť prepravy;
5. „distribúcia“ je doprava zemného plynu prostredníctvom miestnych alebo regionálnych plynovodných sietí s cieľom jeho dodania odberateľom;
6. „distribučný podnik“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva činnosť distribúcie;
7. „dodávka“ je dodanie, a/alebo predaj zemného plynu, vrátane LNG, odberateľom;
8. „dodávateľský podnik“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva činnosť dodávky;
9. „zásobník“ je zariadenie používané na uskladňovanie zemného plynu, ktoré vlastní, a/alebo prevádzkuje plynárenský podnik, okrem časti používanej na ťažobné činnosti;
10. „uskladňovací podnik“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva činnosť uskladňovania;
11. „zariadenie LNG“ je terminál, ktorý sa používa na skvapalňovanie zemného plynu alebo vykládku, uskladňovanie a spätné splyňovanie LNG;
12. „sústava“ sú akékoľvek prepravné, a/alebo distribučné siete alebo zariadenia LNG, ktoré vlastní, a/alebo prevádzkuje plynárenský podnik, vrátane jeho zariadení poskytujúcich podporné služby a zariadení príbuzných podnikov potrebných na zabezpečenie prístupu k preprave a distribúcii;
13. „prepojená sústava“ je viacero sústav, ktoré sú navzájom prepojené;
14. „priame vedenie“ je plynovod na dopravu zemného plynu, ktorý dopĺňa prepojenú sústavu;
15. „integrovateľný plynárenský podnik“ je vertikálne alebo horizontálne integrovateľný podnik;
16. „vertikálne integrovateľný podnik“ je plynárenský podnik vykonávajúci dve alebo viacero z úloh, ako súťažba, preprava, distribúcia, dodávka alebo uskladňovanie zemného plynu;
17. „horizontálne integrovateľný podnik“ je podnik vykonávajúci prinajmenšom jednu z činností, ako je ťažba, preprava, distribúcia, dodávka alebo uskladňovanie zemného plynu a tiež neplynárenskú činnosť;
18. „prepojený podnik“ sú prepojené podniky v zmysle článku 41 Siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúceho z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy ⁽¹⁾ a/alebo pridružené podniky v zmysle jej článku 33 ods. 1, a/alebo podniky, ktoré patria tým istým akcionárom;
19. „užívateľ sústavy“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá do sústavy dodáva alebo je sústavou zásobovaná;
20. „odberatelia“ sú veľkoobchodní alebo koncoví odberatelia zemného plynu a plynárenské podniky, ktorí nakupujú zemný plyn;
21. „koncový odberateľ“ je odberateľ, ktorý nakupuje zemný plyn pre svoje vlastné použitie;
22. „veľkoobchodní odberatelia“, pokiaľ členské štáty ich existenciu uznávajú, sú akékoľvek fyzické alebo právnické osoby, ktoré nakupujú a predávajú zemný plyn a ktoré nevykonávajú prepravné alebo distribučné činnosti vo vnútri alebo mimo sústavy, v ktorej sú zriadené;
23. „dlhodobé plánovanie“ je plánovanie dodávok a prepravnej kapacity plynárenských podnikov na dlhodobom základe s cieľom uspokojovania dopytu po zemnom plyne v sústave, diverzifikácie zdrojov a zabezpečenia dodávok odberateľom;
24. „vznikajúci trh“ je členský štát, v ktorom prvá komerčná dodávka na základe jeho prvej dlhodobej zmluvy o dodávke zemného plynu nebola vykonaná skôr ako pred 10 rokmi.
25. „bezpečnosť“ je tak zabezpečenie dodávky a poskytovania, ako aj technická bezpečnosť.

(1) Ú. v. ES L 193, 18.7.1983, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená aktom o prístupení z roku 1994.

KAPITOLA II

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ PRE ORGANIZÁCIU ODVETVIA

Článok 3

1. Členské štáty na základe svojho inštitucionálneho usporiadania a s náležitým ohľadom na princíp subsidiarity zabezpečia, aby bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, plynárenské podniky boli prevádzkované v súlade s princípmi tejto smernice s cieľom dosiahnutia konkurenčného trhu so zemným plynom a nediskriminujú takéto podniky, čo sa týka ich práv a povinností.

2. S úplným zreteľom na príslušné ustanovenia zmluvy, najmä na jej článok 90, môžu členské štáty vo všeobecnom hospodárskom záujme uložiť plynárenským podnikom povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu týkať bezpečnosti, vrátane zabezpečenia dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok a ochrany životného prostredia. Takéto povinnosti sú jasne vymedzené, transparentné, nediskriminačné a overiteľné; tieto, ako aj ich akékoľvek prehodnotenie, členské štáty bezodkladne uverejnia a oznámia Komisii. Ako prostriedok vykonávania povinností služby vo verejnom záujme vo vzťahu k bezpečnosti dodávky môžu členské štáty, ktoré si tak želajú, zaviesť vykonávanie dlhodobého plánovania, berúc do úvahy možnosti, že o prístup do sústavy sa usilujú aj tretie strany.

3. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať ustanovenia článku 4 vo vzťahu k distribúcii do takej miery, pokiaľ by uplatňovanie týchto ustanovení bolo právnou alebo faktickou prekážkou pri plnení povinností uložených plynárenským podnikom vo všeobecnom hospodárskom záujme a do takej miery, pokiaľ by rozvoj obchodu nebol ovplyvnený natoľko, že by to bolo v rozpore so záujmami spoločenstva. Záujmy spoločenstva zahŕňujú okrem iného hospodársku súťaž so zreteľom na oprávnených odberateľov v súlade s touto smernicou a článkom 90 zmluvy.

Článok 4

1. Za okolností, v ktorých je na výstavbu alebo prevádzku plynárenských zariadení požadované povolenie (napr. licencia, povolenie, koncesia, súhlas alebo schválenie), členské štáty alebo ktorýkoľvek nimi určený príslušný orgán, udeľuje povolenie na výstavbu a/alebo prevádzku takýchto zariadení, plynovodov a súvisiaceho zariadenia na svojom území v súlade s ods. 2, 3 a 4. Členské štáty alebo nimi určené príslušné orgány môžu tiež na rovnakom základe udeľovať oprávnenie na dodávku zemného plynu a pre veľkoobchodných odberateľov.

2. Pokiaľ členské štáty majú systém udeľovania povolení, stanovujú objektívne a nediskriminačné kritériá, ktoré musí splniť podnik, ktorý podáva žiadosť o povolenie na výstavbu alebo prevádzku plynárenských zariadení alebo ktorý podáva žiadosť o povolenie pre dodávku zemného plynu. Nediskriminačné kritériá a postupy pre vydávanie povolení sa uverejnia.

3. Členské štáty zabezpečia, aby dôvody pre akékoľvek zamietnutie udelenia povolenia boli objektívne a nediskriminačné a aby boli žiadateľovi oznámené. Dôvody pre takéto zamietnutia sa pre informáciu zašlú Komisii. Členské štáty stanovujú postup umožňujúci žiadateľovi odvolať sa proti takýmto zamietnutiam.

4. S cieľom rozvoja nových zásobovaných oblastí a účinnej prevádzky vo všeobecnosti a bez toho, aby bol dotknutý článok 20, členské štáty môžu zamietnuť udeliť ďalšiu oprávnenie na výstavbu alebo prevádzku distribučných plynovodných sústav v akejkoľvek konkrétnej oblasti, ak už takéto plynovodné sústavy boli alebo sú v spomenutej oblasti navrhnuté na výstavbu a ak existujúce alebo navrhnuté kapacity nie sú nasýtené.

Článok 5

Členské štáty zabezpečia, aby sa vypracovali a sprístupnili technické pravidlá stanovujúce minimálne technicko-konštrukčné a prevádzkové požiadavky pre pripojenie do sústavy zariadení LNG, zásobníkov, iných prepravných alebo distribučných sústav a priamych vedení. Tieto technické pravidlá zabezpečia vzájomnú prevádzkyschopnosť sústav a sú objektívne a nediskriminačné. Oznamujú sa Komisii v súlade s článkom 8 smernice Rady 83/189/EHS z 28. marca 1983, ktorou sa ustanovuje postup poskytovania informácií v oblasti technických noriem a predpisov⁽¹⁾.

KAPITOLA III

PREPRAVA, USKLADŇOVANIE A LNG

Článok 6

Členské štáty prijímu nevyhnutné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby prepravné, uskladňovacie a LNG podniky konali v súlade s článkami 7 a 8.

(1) Ú. v. ES L 109, 26.4.1983, s. 8. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 96/139/ES (Ú. v. ES L 32, 10.2.1996, s. 31)

Článok 7

1. Každý prepravný, uskladňovací, a/alebo podnik LNG prevádzkuje, udržiava a rozširuje v daných hospodárskych podmienkach bezpečné, spoľahlivé a efektívne prepravné zariadenie, zásobník, a/alebo zariadenia LNG s náležitým zreteľom na životné prostredie.

2. V každom prípade prepravný, uskladňovací a/alebo LNG podnik nediskriminuje niektorých užívateľov sústavy alebo kategórie užívateľov sústavy, najmä v prospech svojich príbuzných podnikov.

3. Každý prepravný, uskladňovací a/alebo LNG podnik poskytuje akémukoľvek ďalšiemu prepravnému podniku, akémukoľvek ďalšiemu uskladňovaciemu podniku a/alebo akémukoľvek ďalšiemu distribučnému podniku dostatočné informácie na zaistenie toho, aby sa preprava a uskladňovanie zemného plynu mohli uskutočňovať takým spôsobom, ktorý je zlučiteľný s bezpečnou a účinnou prevádzkou prepojenej sústavy.

Článok 8

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 12 alebo ktorákoľvek ďalšia zákonná povinnosť poskytnúť informácie, každý prepravný, uskladňovací a/alebo LNG podnik zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných počas vykonávania svojej obchodnej činnosti.

2. Prepravné podniky nezneužívajú v súvislosti s predajom alebo nákupom zemného plynu realizovaným prepravnými podnikmi alebo príbuznými podnikmi citlivé obchodné informácie získané od tretích strán v súvislosti s poskytovaním prístupu do sústavy alebo dohodovaním o prístupe do sústavy.

KAPITOLA IV

DISTRIBÚCIA A DODÁVKA

Článok 9

1. Členské štáty zabezpečia, aby distribučné podniky konali v súlade s článkom 10 a 11.

2. Členské štáty môžu distribučným podnikom a/alebo dodávateľským podnikom uložiť povinnosť dodávať odberateľom umiestneným v danej oblasti alebo odberateľom z určitej kategórie alebo obom. Tarifa za takéto dodávky môže byť regulovaná, napr. tak, aby zaisťovala rovnaké zaobchádzanie s dotknutými odberateľmi.

Článok 10

1. Každý distribučný podnik prevádzkuje, udržiava a rozširuje v daných hospodárskych podmienkach bezpečnú, spoľahlivú a efektívnu sústavu s náležitým zreteľom na životné prostredie.

2. V každom prípade distribučný podnik nediskriminuje niektorých užívateľov sústavy alebo kategórie užívateľov sústavy, najmä v prospech svojich príbuzných podnikov.

3. Každý distribučný podnik poskytuje akémukoľvek ďalšiemu distribučnému podniku, a/alebo akémukoľvek prepravnému, a/alebo akémukoľvek uskladňovaciemu podniku dostatočné informácie na zaistenie toho, aby sa preprava plynu mohla uskutočňovať takým spôsobom, ktorý je zlučiteľný s bezpečnou a účinnou prevádzkou prepojenej sústavy.

Článok 11

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 12 alebo ktorákoľvek ďalšia zákonná povinnosť poskytnúť informácie, každý distribučný podnik zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných počas vykonávania svojej obchodnej činnosti.

2. Distribučné podniky nezneužívajú v súvislosti s predajom alebo nákupom zemného plynu realizovaným distribučnými podnikmi alebo príbuznými podnikmi citlivé obchodné informácie získané od tretích strán v súvislosti s poskytovaním prístupu do sústavy alebo dohodovaním o prístupe do sústavy.

KAPITOLA V

ODDELENIE A TRANSPARENTNOSŤ ÚČTOVNÍCTVA

Článok 12

Členské štáty alebo akýkoľvek nimi určený príslušný orgán, vrátane orgánov na urovnávanie sporov uvedených v článku 21 ods. 2 a článku 23 ods. 3, majú právo na prístup k účtovníctvu plynárenských podnikov uvedených v článku 13, ktoré musia preverovať pri vykonávaní svojich funkcií. Členské štáty a ľubovoľný nimi určený príslušný orgán, vrátane orgánov na urovnávanie sporov, zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií. Členské štáty môžu zaviesť výnimky z princípu dôvernosti, pokiaľ je to nevyhnutné, aby príslušné orgány mohli vykonávať svoje funkcie.

Článok 13

1. Členské štáty podniknú potrebné kroky na zaistenie toho, aby účtovníctvo plynárenských podnikov bolo vedené v súlade s odsekmi 2 až 5 tohto článku.

2. Plynárenské podniky, bez ohľadu na ich vlastnícku štruktúru alebo právnu formu, sú povinné zostaviť, predložiť na audit a uverejniť svoje ročné účtovné uzávierky v súlade s pravidlami právnych predpisov príslušných štátov týkajúcich sa ročných účtovných uzávierok spoločností s ručením obmedzeným prijatých podľa štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 založenej na článku 54 ods. 3 písm. g zmluvy o ročných účtovných uzávierkach určitých typov spoločností ⁽¹⁾.

Podniky, ktoré nie sú na základe právnych predpisov povinné uverejňovať svoje ročné účtovné uzávierky, majú k dispozícii pre verejnosť ich kópiu v ústredí spoločnosti.

3. Integrované plynárenské podniky vedú vo svojom vnútropodnikovom účtovníctve oddelené účtovníctvo pre svoje činnosti v oblasti prepravy, distribúcie a uskladňovania zemného plynu a, pokiaľ treba, konsolidované účtovné výkazy pre neplynárenské činnosti tak, ako by to museli robiť v prípade, že by predmetné činnosti vykonávali samostatné podniky, s cieľom zabrániť diskriminácii, krížovým dotáciami a deformovaniu hospodárskej súťaže. Toto vnútropodnikové účtovníctvo zahŕňa súvahu a výkaz ziskov a strát pre každú činnosť.

Pokiaľ sa uplatňuje článok 16 a prístup do sústavy je umožňovaný na základe jedného poplatku tak za prepravu, ako aj distribúciu, účtovníctvo pre prepravu a distribúciu môže byť zlúčené.

4. Podniky si vo svojom vnútropodnikovom účtovníctve určia pravidlá alokácie aktív a pasív, nákladov a výnosov, ako aj odpisov, ktorými sa riadia pri zostavovaní samostatných účtovných výkazov uvedených v odseku 3 bez toho, aby boli dotknuté účtovné predpisy platné v príslušných štátoch. Tieto pravidlá možno meniť a dopĺňať iba vo výnimočných prípadoch. Takéto zmeny a doplnenia sa musia uvádzať a riadne zdôvodňovať.

5. Ročné účtovné závierky uvádzajú v prílohách všetky transakcie určitého objemu uskutočňované s príbuznými podnikmi.

KAPITOLA VI

PRÍSTUP DO SÚSTAVY

Článok 14

Pre organizáciu prístupu do sústavy môžu členské štáty zvoliť jeden alebo oba postupy uvedené v článku 15 a v článku 16. Tieto postupy fungujú v súlade s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými kritériami.

Článok 15

1. V prípade dohodnutého prístupu prijímú členské štáty nevyhnutné opatrenia pre plynárenské podniky a oprávnených odberateľov buď vo vnútri alebo mimo územia, pokrytého prepojenou sústavou, aby boli schopné dohodnúť prístup do sústavy tak, aby navzájom uzatvárali zmluvy na základe dobrovoľných obchodných dohôd. Strany sú povinné dohodnúť prístup do sústavy v dobrej viere.

2. Zmluvy o pristúpení do sústavy majú byť dohodnuté s príslušnými plynárenskými podnikmi. Členské štáty od plynárenských podnikov požadujú, aby uverejňovali svoje hlavné obchodné podmienky pre používanie sústavy do jedného roka od zavedenia tejto smernice a následne na ročnej báze každý nasledujúci rok.

Článok 16

Členské štáty, ktoré si zvolia postup regulovaného prístupu prijímú nevyhnutné opatrenia na to, aby dali plynárenským podnikom a oprávneným odberateľom buď vo vnútri alebo mimo územia pokrytého prepojenou sústavou právo na prístup do sústavy na základe zverejnených taríf, a/alebo iných podmienok a povinností pre používanie tejto sústavy. Toto právo na prístup pre oprávnených odberateľov sa môže dať tým, že sa im umožní uzatvárať zmluvy o dodávke s konkurenčnými plynárenskými podnikmi inými než je vlastník, a/alebo prevádzkovateľ sústavy alebo príbuzný podnik.

Článok 17

1. Plynárenské podniky môžu odmietnuť pristúpenie do sústavy na základe nedostatku kapacity alebo pokiaľ by im prístup do sústavy bránil vo vykonávaní povinností služby vo verejnom záujme uvedených v článku 3 ods. 2, ktoré sú im určené alebo na základe vážnych hospodárskych a finančných ťažkostí so zmluvami typu odober alebo zaplať so zreteľom na kritériá

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 222, 14.8.1978, s. 11. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 94/8/ES (Ú. v. ES L 82, 25.3.1994, s. 33).

a postupy stanovené v článku 25 a alternatívu zvolenú členským štátom podľa odseku 1 toho istého článku. Takéto odmietnutie sa musí riadne odôvodniť.

2. Členské štáty môžu prijať opatrenia nevyhnutné na zaistenie toho, aby plynárenský podnik odmietajúci prístup do sústavy na základe nedostatku kapacity alebo nedostatku prepojenia vykonal nevyhnutné rozšírenie do takej miery, pokiaľ je to hospodárne alebo pokiaľ je potenciálny odberateľ za ne ochotný zaplatiť. Za okolností, kedy členské štáty uplatňujú článok 4 ods. 4, členské štáty prijmu takéto opatrenia.

Článok 18

1. Členské štáty určia oprávnených odberateľov, ktorými sa myslia tí odberatelia v rámci ich územia, ktorí majú právnu spôsobilosť uzatvárať zmluvy na zemný plyn alebo ktorým sa môže predávať zemný plyn v súlade s článkom 15 a 16 za podmienky, že sa musia zahrnúť všetci odberatelia spomenutí v odseku 2 tohto článku.

2. Členské štáty prijímajú nevyhnutné opatrenia na zaistenie toho, aby prinajmenšom nasledovní odberatelia boli určení ako oprávnení odberatelia:

— zdroje energie na plyn, bez ohľadu na úroveň ich ročnej spotreby; avšak, aby sa zaistila rovnováha trhu s elektrinou, môžu členské štáty zaviesť prahovú hodnotu pre oprávnenosť kombinovaných výrobcov tepla a elektriny, ktorá nemôže prekročiť úroveň predpokladanú pre iných koncových odberateľov. Takéto prahové hodnoty sa oznámia Komisii,

— ostatní koncoví odberatelia so spotrebou viac ako 25 miliónov kubických metrov plynu za rok na odberné miesto.

3. Členské štáty zabezpečia, aby vymedzenie oprávnených odberateľov uvedené v odseku 1 malo za následok otvorenie trhu v rozsahu aspoň 20 % celkovej ročnej spotreby plynu národného trhu s plynom.

4. Percento uvedené v odseku 3 sa zvyšuje na 28 % celkovej ročnej spotreby plynu národného trhu s plynom päť rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice a na 33 % po 10 rokoch od nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

5. Ak vymedzenie oprávnených odberateľov uvedené v odseku 1 má za následok otvorenie trhu, ktoré je väčšie než 30 % celkovej ročnej spotreby plynu národného trhu s plynom, dotknutý členský štát môže vymedzenie oprávnených odberateľov upraviť do takej miery, aby sa otvorenie trhu znížilo na menej než 30 % takejto spotreby. Členské štáty upravia vymedzenie oprávnených

odberateľov vyváženým spôsobom, pričom nevytvárajú osobitné nevýhody pre určité typy alebo kategórie oprávnených odberateľov, ale berú do úvahy existujúce trhové štruktúry.

6. Členské štáty prijímajú nasledovné opatrenia na zaistenie toho, aby sa počas 10 rokov otvorenie ich trhu so zemným plnom zvýšilo:

— prahová hodnota stanovená v druhej zarážke odseku 2 pre oprávnených odberateľov iných než sú zdroje energie na plyn sa znižuje na 15 miliónov kubických metrov za rok na odberné miesto päť rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice a na 5 miliónov kubických metrov na rok na takomto základe 10 rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice.

— percento spomenuté v odseku 5 sa zvyšuje na 38 % celkovej ročnej spotreby plynu národného trhu s plynom päť rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice a na 43 % takejto spotreby 10 rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice.

7. Ohľadom vznikajúcich trhov sa postupné otváranie trhu ustanovené týmto článkom začína uplatňovať od uplynutia odchýlky uvedenej v článku 26 ods. 2

8. Distribučné podniky, pokiaľ už nie sú určené ako oprávnení odberatelia podľa odseku 1, majú právnu spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony na uzatváranie zmlúv na dodávky zemného plynu v súlade s článkami 15 a 16 na objem zemného plynu, ktorý spotrebujú ich odberatelia, ktorí boli určení ako oprávnení odberatelia, v rámci ich distribučnej sústavy, na účely dodávok uvedeným odberateľom.

9. Do 31. januára každého roka členské štáty zverejnia kritériá pre vymedzenie oprávnených odberateľov uvedených v odseku 1. Tieto informácie sa spolu so všetkými ďalšími podstatnými informáciami odôvodňujúcimi plnenie otvorenia trhu podľa tohto článku zašlú Komisii na uverejnenie v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*. Komisia môže požadovať, aby členský štát upravid svoje špecifikácie v prípade, že vytvárajú prekážky pre správne uplatňovanie tejto smernice, čo sa týka hladkého fungovania vnútorného trhu so zemným plynom. Ak príslušný členský štát nevyhoví tejto požiadavke do troch mesiacov, konečné rozhodnutie sa prijme v súlade s postupom I článku 2 rozhodnutia Rady 87/373/EHS z 13. júla 1987, ktorým sa stanovujú postupy pre uplatňovanie vykonávacích právomocí udelených Komisii ⁽¹⁾.

(1) Ú. v. ES L 197, 18.7.1987, s. 33.

Článok 19

1. Aby sa zabránilo nerovnováhe pri otváraaní trhov s plynom počas obdobia uvedeného v článku 28:

a) zmluvy o dodávke plynu podľa ustanovení článku 15, 16 a 17 s oprávneným odberateľom v sústave iného členského štátu nie sú zakázané, ak je daný odberateľ oprávnený v oboch príslušných sústavách;

b) v prípade, ak dôjde k odmietnutiu transakcie opísanej v pododseku a, pretože odberateľ je oprávnený iba v jednej z dvoch sústav, Komisia môže, berúc do úvahy situáciu na trhu a spoločný záujem, nariadiť odmietajúcej strane vykonať požadovanú dodávku plynu na požiadanie členského štátu, kde sa oprávnený odberateľ nachádza.

2. Súbežne s postupom a časovým rozvrhom ustanoveným v článku 28 a najneskoršie po polovici stanovenej lehoty podľa spomenutého článku, Komisia preskúma uplatňovanie odseku 1 písm. b) tohto článku na základe vývoja na trhu, berúc do úvahy spoločný záujem. Na základe skúseností Komisia túto situáciu zhodnotí a podá správu o všetkých možných nerovnováhach pri otváraaní trhov s plynom ohľadom odseku 1 písm. b).

Článok 20

1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia, aby umožnili:

— plynárenským podnikom zriadeným na ich území dodávať odberateľom popísaným v článku 18 tejto smernice prostredníctvom priameho vedenia,

— akémukoľvek oprávnenému odberateľovi v rámci ich územia, aby bol zásobovaný plynárenským podnikom prostredníctvom priameho vedenia.

2. Za okolností, ak je na výstavbu alebo prevádzku priamych vedení požadovaná autorizácia (napr. licencia, dovolenie, koncesia, súhlas alebo povolenie), stanovia členské štáty alebo nimi určený príslušný orgán kritériá pre udelenie oprávnenia na výstavbu alebo prevádzku takýchto plynovodov na svojom území. Tieto kritériá musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné.

3. Členské štáty môžu oprávnenia na výstavbu priameho plynovodu podmieniť buď odmietnutím prístupu do sústavy na základe článku 17, alebo začatím konania na urovanie sporu podľa článku 21.

Článok 21

1. Členské štáty zabezpečia, aby strany dohodovali prístup do sústavy v dobrej viere a aby žiadna z nich nezneužívala svoju dohodovaciu pozíciu na zabránenie úspešnému výsledku takýchto dohodovaní.

2. Členské štáty určia príslušný orgán, ktorý musí byť nezávislý od zúčastnených strán, aby pohotovo urovnal spory týkajúce sa predmetných dohodovaní. Tento orgán predovšetkým urovnáva spory týkajúce sa dohodovania a odmietnutia prístupu v rámci rozsahu tejto smernice. Príslušný orgán predkladá svoje závery bezodkladne alebo, ak je to možné, do 12 týždňov od predloženia sporu. Odvolanie sa na tento orgán sa nedotýka uplatňovania práv na odvolanie podľa práva spoločenstva.

3. V prípade cezhraničných sporov orgánom pre urovnávanie sporov je ten orgán pre urovnávanie sporov, do ktorého pôsobnosti spadá sústava plynárenského podniku, ktorý odmieta využitie alebo prístup do sústavy. Pokiaľ pri cezhraničných sporoch príslušná sústava spadá do pôsobnosti viac ako jedného orgánu, orgány navzájom konzultujú s cieľom zaistenia dôsledného uplatňovania tejto smernice.

Článok 22

Členské štáty vytvoria vhodné a účinné mechanizmy pre reguláciu, kontrolu a transparentnosť tak, aby zabránili akémukoľvek zneužívaniu dominantného postavenia, najmä v neprospech spotrebiteľov, a akémukoľvek koristníckemu správaniu. Tieto mechanizmy berú do úvahy ustanovenia zmluvy, najmä jej článok 86.

Článok 23

1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na zaistenie toho, aby plynárenské podniky a odberatelia, ktorí sú požadovaní ako oprávnení podľa článku 18, bez ohľadu na ich umiestnenie, boli schopní získať prístup do ťažobných plynovodných sietí, vrátane zariadení poskytujúcich technické služby spojené s takýmto prístupom v súlade s týmto článkom, s výnimkou tých častí takýchto sietí a zariadení, ktoré sa používajú pre miestnu ťažobnú prevádzku na mieste ťažobného poľa, kde sa plyn ťaží. Opatrenia sa oznamujú Komisii v súlade s ustanoveniami článku 29.

2. Prístup uvedený v odseku 1 sa poskytuje spôsobom určeným členským štátom v súlade s príslušnými právnymi nástrojmi. Členské štáty uplatnia ciele spravodlivého a otvoreného prístupu, dosahujúce konkurenčný trh so zemným plynom a zabraňujúce

akémukolvek zneužívaniu dominantného postavenia, berúc do úvahy bezpečnosť a pravidelnosť dodávok, kapacitu, ktorá je alebo môže byť primerane daná k dispozícii a ochranu životného prostredia. Do úvahy sa môže vziať toto:

- a) potreba odmietnuť prístup, pokiaľ existuje nezlučiteľnosť technických špecifikácií, ktorú nemožno primerane prekonať;
- b) potreba vyhnúť sa ťažkostiam, ktoré nemožno primerane prekonať a mohli by mať nepriaznivý vplyv na efektívnu, súčasnú a plánovanú budúcu ťažbu uhlíkových, vrátane tej, ktorá sa týka ťažobných polí s hraničnou ekonomickou realizovateľnosťou.
- c) potreba rešpektovať náležité opodstatnené primerané potreby vlastníka alebo prevádzkovateľa ťažobnej plynovodnej siete pre prepravu a spracovanie plynu a záujmy všetkých ďalších užívateľov ťažobnej plynovodnej siete alebo príslušných spracovateľských alebo manipulačných zariadení, ktoré môžu byť ovplyvnené; a
- d) potreba uplatňovať svoje právne predpisy a správne opatrenia na udelenie oprávnenia na ťažbu alebo rozvoj realizovaný v oblasti ťažby v súlade s právom spoločenstva.

3. Členské štáty zabezpečia zavedenie mechanizmov na urovnávanie sporov, vrátane orgánu nezávislého od strán s prístupom ku všetkým podstatným informáciám, aby tak umožňovali pohotové urovnávanie sporov týkajúcich sa prístupu do ťažobných plynovodných sietí, berúc do úvahy kritériá v odseku 2 a počet strán, ktoré môžu byť zapojené do dohodovania o prístupe do takýchto sietí.

4. V prípade cezhraničných sporov sa uplatňujú mechanizmy na urovnávanie sporov toho členského štátu, do ktorého pôsobnosti spadá ťažobná plynovodná sieť, ktorá odmieta prístup. Pokiaľ pri cezhraničných sporoch spadá dotknutá sieť do pôsobnosti viac ako jedného členského štátu, dotknutý členský štát konzultuje s cieľom zaistenia dôsledného uplatňovania ustanovení tejto smernice.

KAPITOLA VII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 24

1. V prípade náhlej krízy na energetickom trhu alebo pokiaľ je ohrozená fyzická bezpečnosť alebo zabezpečenie osôb,

prístrojov alebo zariadení alebo integrita sústavy, členský štát môže dočasne prijať nevyhnutné ochranné opatrenia.

2. Takéto opatrenia spôsobia čo najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu a nemajú mať väčší rozsah než je nevyhnutne potrebné na nápravu vzniknutých náhlych ťažkostí.

3. Dotknutý členský štát tieto opatrenia bez meškania oznámi ostatným členským štátom a Komisii, ktorá môže rozhodnúť o tom, že dotknutý členský štát musí zmeniť, doplniť alebo zrušiť takéto opatrenia do takej miery, aby nedeformovali hospodársku súťaž a nepriaznivo neovplyvňovali obchodovanie takým spôsobom, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom.

Článok 25

1. Ak sa plynárenský podnik stretne, alebo sa domnieva, že by sa mohol stretnúť, s vážnymi hospodárskymi a finančnými ťažkosťami kvôli svojím záväzkom typu odober alebo zaplat' prijatým v jednej alebo viacerých zmluvách o nákupe zemného plynu, môže príslušnému členskému štátu alebo určenému príslušnému orgánu zaslať žiadosť o dočasnú odchýlku od článku 15, a/alebo 16. Žiadosti sa v závislosti od rozhodnutia členských štátov podávajú od prípadu k prípadu buď pred odmietnutím prístupu do sústavy alebo po ňom. Pokiaľ plynárenský podnik odmietol prístup, žiadosť sa prekladá bez meškania. K žiadostiam sú priložené všetky podstatné informácie o charaktere a rozsahu problému a o úsilí, ktoré bolo plynárenským podnikom vynaložené na vyriešenie problému.

Ak nie sú primerane dostupné alternatívne riešenia, berúc pritom do úvahy ustanovenia odseku 3, členský štát alebo určený príslušný orgán môže rozhodnúť o udelení odchýlky.

2. Členský štát alebo určený príslušný orgán bez meškania oznamuje Komisii svoje rozhodnutie o udelení odchýlky spolu so všetkými podstatnými informáciami ohľadom tejto odchýlky. Tieto informácie sa môžu predložiť Komisii v súhrnnej podobe, umožňujúcej Komisii vypracovať dobre podložené rozhodnutie. Do štyroch týždňov od obdržania tohto oznámenia môže Komisia požiadať, aby členský štát alebo dotknutý určený príslušný orgán zmenili, doplnili alebo stiahli rozhodnutie o udelení odchýlky. Ak členský štát alebo dotknutý určený príslušný orgán nespĺňa túto

požiadavku v lehote štyroch týždňov, konečné rozhodnutie sa prijme bezodkladne v súlade s postupom I článku 2 rozhodnutia 87/373/EHS.

Komisia zachová dôvernosť citlivých obchodných informácií.

3. Členský štát alebo určený príslušný orgán a Komisia pri rozhodovaní o odchýlkach uvedených v odseku 1 berú do úvahy najmä tieto kritériá:

- a) cieľ dosiahnuť konkurenčný trh s plynom;
- b) potrebu plniť povinnosti služby vo verejnom záujme a zaistenia bezpečnosti dodávky;
- c) postavenie plynárenského podniku na trhu s plynom a skutočný stav hospodárskej súťaže na tomto trhu;
- d) závažnosť hospodárskych a finančných ťažkostí, s ktorými sa stretli plynárenské podniky a prepravné podniky alebo oprávnení odberatelia;
- e) dátumy podpisu a podmienky predmetnej zmluvy, vrátane rozsahu, v akom umožňujú zmeny na trhu;
- f) vynaložené úsilie na nájdenie riešenia problému;
- g) rozsah, v akom mohol podnik pri prijímaní predmetných záväzkov typu odober alebo zaplať primerane predpokladať, so zreteľom na ustanovenia tejto smernice, že pravdepodobne vzniknú závažné ťažkosti;
- h) úroveň prepojenia sústavy s inými sústavami a stupeň vzájomnej prevádzkyschopnosti týchto sústav; a
- i) účinky, ktoré by malo udelenie odchýlky na správne uplatňovanie tejto smernice s ohľadom na hladké fungovanie vnútorného trhu so zemným plynom.

Rozhodnutie o žiadosti o udelenie odchýlky týkajúcej sa zmlúv typu odober alebo zaplať uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice by nemalo viesť k situácii, v ktorej nie je možné nájsť ekonomicky realizovateľné alternatívne východiská.

Za závažné ťažkosti sa v každom prípade nepovažujú situácie, pokiaľ predaj zemného plynu neklesne pod úroveň minimálneho odberu garantovaného v zmluvách typu odober alebo zaplať o nákupe plynu, alebo ak je možné príslušnú zmluvu typu odober alebo zaplať o nákupe plynu upraviť, alebo plynárenský podnik je schopný nájsť alternatívne odbytiská.

4. Plynárenské podniky, ktorým nebola udelená odchýlka uvedená v odseku 1, neodmietnu alebo nebudú naďalej odmietajú prístup do sústavy kvôli záväzkom typu odober alebo zaplať prijatým v zmluve o nákupe plynu. Členské štáty zabezpečia, aby sa dodržiavali príslušné opatrenia kapitoly VI.

5. Každá odchýlka udelená na základe spomenutých ustanovení musí byť náležite odôvodnená. Rozhodnutie Komisia uverejní v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*.

6. Komisia do piatich rokov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice predloží prieskumnú správu o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní tohto článku, aby tak umožnila Európskemu parlamentu a Rade zvážiť v stanovenej dobe potrebu jeho úpravy.

Článok 26

1. Členské štáty, ktoré nie sú priamo spojené s prepojenou sústavou ľubovoľného ďalšieho členského štátu a ktoré majú iba jedného hlavného vonkajšieho dodávateľa, sa môžu odchýliť od článku 4, článku 18 ods. 1, 2, 3, 4 a 6, a/alebo článku 20 tejto smernice. Za hlavného dodávateľa sa považuje dodávateľ, ktorý má podiel na trhu presahujúci 75 %. Táto odchýlka uplynie automaticky vo chvíli, keď sa neuplatňuje prinajmenšom jedna z týchto podmienok. Každá takáto odchýlka sa oznámi Komisii.

2. Členský štát, ktorý sa označuje ako vznikajúci trh, ktorý by sa kvôli zavedeniu tejto smernice mohol dostať do vážnych problémov, ktoré nie sú spojené so zmluvnými záväzkami typu odober alebo zaplať uvedenými v článku 25, sa môže odchýliť od článku 4, článku 18 ods. 1, 2, 3, 4 a 6, a/alebo článku 20 tejto smernice. Táto odchýlka uplynie automaticky vo chvíli, keď sa členský štát už neoznačuje ako vznikajúci trh. Každá takáto odchýlka sa oznámi Komisii.

3. Pokiaľ by zavedenie tejto smernice spôsobilo podstatné problémy na zemepisne obmedzenom území členského štátu, najmä ohľadom rozvoja prepravnej infraštruktúry a s cieľom podpory investícií, členský štát môže požiadať Komisiu o dočasnú odchýlku od článku 4, článku 18 ods. 1, 2, 3, 4 a 6, a/alebo článku 20 s cieľom rozvoja na tomto území.

4. Komisia môže odchýlku uvedenú v odseku 3 udeliť berúc do úvahy najmä tieto kritériá:

- potrebu investícií do infraštruktúry, ktorú by nebolo ekonomické prevádzkovať v prostredí konkurenčného trhu;
- výšku a výhľady návratnosti požadovaných investícií;
- rozmery a vyspelosť plynárenskej sústavy v príslušnej oblasti;
- perspektívy pre príslušný trh so zemným plynom,
- rozloha a vlastnosti príslušnej oblasti alebo regiónu, a
- sociálno-hospodárske a demografické faktory.

Odchýlku možno udeliť iba v prípade, že v oblasti nie je vybudovaná žiadna plynárenská infraštruktúra alebo bola vybudovaná pred menej ako 10 rokmi. Dočasná odchýlka nesmie prekročiť 10 rokov od prvej dodávky plynu v tejto oblasti.

5. Komisia pred prijatím rozhodnutia podľa odseku 4 informuje členské štáty o žiadostiach podaných podľa odseku 3, berúc do úvahy rešpektovanie dôvernosti. Toto rozhodnutie, rovnako ako odchýlky uvedené v odsekoch 1 a 2, sa uverejňujú v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*.

Článok 27

1. Pred koncom prvého roka nasledujúceho po nadobudnutí účinnosti tejto smernice Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o harmonizačných požiadavkách, ktoré nie sú spojené s ustanoveniami tejto smernice. Ak je to potrebné, Komisia k správe pripojí všetky harmonizačné návrhy nevyhnutné pre účinné fungovanie vnútorného trhu so zemným plynom.

2. Európsky parlament a Rada podajú svoje názory k takýmto návrhom do dvoch rokov od ich predloženia.

Článok 28

Komisia preskúma uplatňovanie tejto smernice a predloží správu o skúsenostiach získaných o fungovaní vnútorného trhu so

zemným plynom a zavádzaní všeobecných pravidiel uvedených v článku 3, aby tak umožnila Európskemu parlamentu a Rade zvážiť v príslušnom čase na základe získaných skúseností možnosť prijatia ustanovení pre ďalšie zlepšenie vnútorného trhu so zemným plynom, ktoré by nadobudli účinnosť 10 rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice.

Článok 29

Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskoršie dva roky odo dňa určeného v článku 30. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

Článok 30

Táto smernica nadobúda účinnosť v 20. deň po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*.

Článok 31

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 22. júna 1998

Za Európsky parlament

predseda

J. M. GIL-ROBLES

Za Radu

predseda

J. CUNNINGHAM